

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
фізико-технічного факультету

Олександр ЗОЛОТЬКО

«16» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 1.4 Методологія педагогічного процесу у вищій школі

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань 13 Механічна інженерія

спеціальність 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка

освітня програма Авіаційна та ракетно-космічна техніка

рік набору 2024/2025 форма навчання денна термін навчання 4 роки

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

Розробник Лілія Нічуговська, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор

підпис

Погоджено гарант ОП

підпис

Сергій ДАВИДОВ
ім'я та прізвище

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри ракетно-космічних та інноваційних технологій
Протокол від «12» вересня 2024 № 2

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету фізико-технічного
Протокол від «13» вересня 2024 року № 6

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф. залік	залік	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	
2024/25	1	2	2				ао	1	3,0	90	24	16	8	-	-	66

1. Мета дисципліни:

- забезпечення теоретичної і практичної підготовки здобувачів вищої освіти до виконання функціональних обов'язків науково-педагогічного працівника в закладах вищої освіти України самостійно та у складі команди (педагогічного колективу);
- створення умов, наближених до практичної професійної діяльності;
- наповнення освітнього процесу майбутніх педагогів інноваційними методами навчання;
- використання можливості самореалізації й самовдосконалення здобувачів освіти під час оволодіння фаховими знаннями.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері авіаційної та ракетно-космічної техніки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК02. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Для успішного опанування навчальною дисципліною «Методологія педагогічного процесу у вищій школі» здобувачі вищої освіти повинні опанувати наступні дисципліни: «Філософія та наукова етика», «Академічне письмо та спілкування іноземною мовою» та «Інноваційно-дослідницька діяльність науковця».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання	Номери тем
1	<p>Знати філософські засади педагогіки, системні зв'язки між педагогічними явищами і процесами, критичний аналіз міждисциплінарних явищ та процесів.</p> <p>Вміти здійснювати різні види історико-педагогічного аналізу, адаптувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; критично аналізувати міждисциплінарні явища та процеси у професійній підготовці здобувачів вищої освіти.</p>	<p>РН01. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.</p> <p>РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми авіаційної та ракетно-космічної техніки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.</p>	Т1-3, Т5-8
2	<p>Знати наукові методи для виконання завдань професійної підготовки здобувачів вищої освіти.</p> <p>Вміти використовувати особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі.</p>	<p>РН03. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у авіаційній та ракетно-космічній техніці та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН06. Розуміти загальні принципи та методи технічних та природничих наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері авіаційної та ракетно-космічної техніки, дотичних міждисциплінарних напрямів та у викладацькій практиці.</p>	Т4, Т5, Т7

3	<p>Знати сучасну методологію освіти; методи наукового пізнання, існуючі педагогічні методи, технології; становлення та розвиток педагогічної теорії та практики в історії зарубіжної та вітчизняної педагогіки; зміст і розвиток педагогічних теорій, внесок видатних педагогів України та світу в педагогічну науку.</p> <p>Вміти здійснювати добір доцільних методів, засобів навчання, складати конспекти лекційних, семінарських (практичних, лабораторних) занять; здійснювати спроби проводити різні види занять з їх подальшим самоаналізом; використовувати сучасні форми, методи, засоби і технології організації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти.</p>	<p>PH07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми авіаційної та ракетно-космічної техніки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів. Захищати інтелектуальну власність на створені нові технічні рішення.</p>	T1-T8
---	--	---	-------

4. Структура навчальної дисципліни.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
1	Тема 1 Соціальні, економічні та етичні аспекти організації і планування освітнього процесу у ЗВО	2	1			8
2	Тема 2 Нормативно-правові засади освітнього процесу у вищій школі в Україні	2	1			8
3	Тема 3 Особливості організації та управління освітніми проектами	2	1			8
4	Тема 4 Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО	2	1			8
5	Тема 5 Технології, методи та методики навчання у вищій школі	2	1			8
6	Тема 6 Форми та засоби організації навчального процесу у вищій школі	2	1			8
7	Тема 7 Творчість та професіоналізм викладача ЗВО	2	1			8
8	Тема 8 Інноваційна наукова діяльність як невід'ємна складова професійності викладача	2	1			10
Всього		16	8			66

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1-2	Практичне заняття 1 «Особливості вищої освіти у країнах світу»	2	№ 1, 2, 3
Тема 3-4	Практичне заняття 2 «Фінансове та методичне забезпечення, а також документообіг у ЗВО України»	2	№ 1, 2, 3
Тема 5-6	Практичне заняття 3 «Організація освітнього процесу у вищій школі: закордонний досвід та національні реалії»	2	№ 1, 2, 3 додаткова № 1
Тема 7-8	Практичне заняття 4 «Інновації у сфері освіти. Технології розробки та впровадження»	2	№ 1, 2, 3 додаткова №2, 3, 4
Всього годин		8	

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1	Автономія університетів. Досягнення та сучасні проблеми	8	№ 3, додаткова № 1
Тема 2	Позитивні та негативні фактори реалізації Болонського процесу в Україні	8	№ 3
Тема 3	Інновації в освіті як вимога часу	8	додаткова №4
Тема 4	Розробити науково-методичне забезпечення навчальної діяльності студента	8	№ 1, 2, 3
Тема 5	Проблеми стимулювання та контролю навчально-пізнавальної діяльності	8	№ 1, 2, 3; додаткова №2
Тема 6	Студентоцентрована педагогіка: проблеми втілення	8	№ 1, 2, 3; додаткова №4
Тема 7	Формування культури педагогічної праці студентів у процесі позааудиторної діяльності	8	№ 1, 2, 3; додаткова №3
Тема 8	Формування педагогічної культури викладача у процесі професійної підготовки	10	№ 1, 2, 3
Всього годин		66	-

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Участь у дискусіях (4 теми по 2 бали)	26, 30, 34, 38 тижень	8
Підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського (практичного або лабораторного) занять (2 по 5 балів)	Протягом семестру	10
Оцінювання рівня виконання самостійних завдань	36 тижень	12
Оцінювання індивідуального завдання (аналітичний огляд)	38 тижень	30
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Участь у дискусіях	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач пасивний у дискусії, не дотримується правил дискутування
1 бал	Здобувач бере активну участь у дискусії, позиція і зауваження не завжди чітко аргументовані
2 бали	Здобувач висловлює чітко аргументовану позицію, ставить уточнювальні питання з метою подальшого розвитку дискусії
Підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського (практичного або лабораторного) занять	
Бали	Критерій
0 балів «незадовільно»	здобувач загалом має лише поверхове уявлення про основні теми курсу, не може оперувати навчальним матеріалом
1-2 бали	здобувач загалом засвоїв основний навчальний матеріал, але оперує ним

«задовільно»	недостатньо чітко та упевнено, слабо визначає зв'язки й відносини між предметами і явищами, спроможний використовувати свої знання на практиці, правильно використовує прийоми і дії, але не в повному обсязі володіє інноваційними методами, демонструє незначний прогрес, має уявлення про наукову етику
3-4 бали «добре»	здобувач демонструє, що засвоїв навчальний матеріал на достатньо високому рівні, на питання відповідає вільно, але недостатньо широко (під час тестування робить деякі незначні помилки), правильно застосовує знання під час практичних робіт, демонструє прагнення до саморозвитку
5 балів «відмінно»	здобувач володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, демонструє його міцне засвоєння, виявляє глибоке розуміння матеріалу, формулює та вичерпно обґрунтовує власні висновки, вміло використовує матеріал на практиці, оперує поняттями наукової етики
Оцінювання рівня виконання самостійних завдань	
Бали	Критерій
3 презентації по 4 бали	
0-1 бал	Недбале оформлення роботи, зміст роботи не відповідає темі
2 бали	В оформленні роботи наявні недоліки. Тема висвітлена не повно, або окремі питання змісту не відповідають темі. Здобувач не продемонстрував здатності систематизувати матеріал та робити власні висновки. У тексті відсутні приклади практичного застосування результатів досліджень.
3 бали	Оформлення роботи відповідає усім вимогам, але наявні незначні недоліки. Тема висвітлена достатньо повно. Матеріал викладено логічно й послідовно, здобувач продемонстрував уміння робити власні висновки, але вони не завжди ґрунтовні.
4 бали	В оформленні роботи ураховані усі вимоги. Тема висвітлена повно. Здобувач продемонстрував здатність до репродуктивного застосування знань, робить власні аргументовані висновки. Текст супроводжується вдалими прикладами
Оцінювання індивідуального завдання (аналітичний огляд)	
Бали	Критерій
Оцінювання практичного завдання з оформлення конспектів одного лекційного та двох семінарських (практичного або лабораторного) занять, а також двох відгуків на фрагмент лекційного та семінарського (практичного або лабораторного) занять однокурсника	
0 балів «незадовільно»	здобувач загалом має лише поверхове уявлення про основні теми курсу, не може оперувати навчальним матеріалом
1-5 балів «незадовільно»	здобувач загалом засвоїв основний навчальний матеріал, але оперує ним недостатньо чітко та упевнено, слабо визначає зв'язки й відносини між предметами і явищами, спроможний використовувати свої знання на практиці, правильно використовує прийоми і дії, але не в повному обсязі володіє інноваційними методами, демонструє незначний прогрес, має уявлення про наукову етику
6-10 балів «задовільно»	здобувач демонструє, що засвоїв навчальний матеріал на достатньо високому рівні, на питання відповідає вільно, але недостатньо широко (під час тестування робить деякі незначні помилки), правильно застосовує знання під час практичних робіт, демонструє прагнення до саморозвитку
11-20 балів «добре»	здобувач володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, демонструє його міцне засвоєння, виявляє глибоке розуміння матеріалу, формулює та

	вичерпно обґрунтовує власні висновки, вміло використовує матеріал на практиці, оперує поняттями наукової етики
21-30 балів «відмінно»	здобувач загалом має лише поверхове уявлення про основні теми курсу, не може оперувати навчальним матеріалом

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання:

Методи навчання:

- Самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури з інноваційної діяльності науковця).
- Інтерактивне навчання (дискусії, співбесіди).
- Словесні методи(лекції, пояснення)
- Наочні методи (презентації).
- Практичні методи (виконання практичних робіт та конкретних завдань).

Інструменти та обладнання:

Мультимедійне обладнання: Проектор - 1 од.; ноутбук - 1 од.; флип-чарт - 1 од.; ілюстрації, таблиці, схеми; навчальні відеоролики (мультимедія програвач WindowsPlayer)

Програмне забезпечення:

ресурси Microsoft Office365 (Teams, Word, PowerPoint, Forms), Zoom, GoogleClassroom; YouTube.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Дніпро, 2014. 416 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 016 – «Спеціальна освіта» / укл. : Лілія Нічуговська, Анастасія Криворотько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 67 с.

Додаткова:

1. Ірина Маркіна, Лілія Нічуговська, Наталія Карапузова, Генріх Казарян, Алла Дедушно «Structural and Function Model of Formation of an Inclusive Education Management System: World Experience». Internation Jornal of Internation, Creativity and change Volume 11, Issue 5, 2020.
2. Нічуговська Л.І. Стратегія і менеджмент професійної мобільності майбутніх педагогів у процесі магістерської підготовки. Імідж сучасного

педагога: Всеукраїнський науково-практичний освітньо-популярний журнал. Вип. 1(170). Полтава. 2017.

3. Нічуговська Л.І. Професійна рефлексія як чинник розвитку творчого потенціалу викладача вищого навчального закладу. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка», 2017. Вип. 3 (5).

4. Нічуговська Л.І. Структурно-функціональна модель формування життєтворчої компетентності здобувача освіти. Науковий журнал «Молодий вчений», №8, 1 (84,1) серпень 2020. С. 69-73.

8. Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова. URL: www.npu.edu.ua

2. Закони України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

3. Нічуговська Л.І., Ніколенко Л.М. Педагогічний менеджмент у розвитку інтегральної компетентності майбутніх фахівців галузі спеціальної освіти в умовах магістратури. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип.16 том 2 / за ред. М.К. Шеремет.- Кам'нець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2020. С. 118-201. URL: <http://aqce.com.ua/vipusk-n16-tom-22020/nichugovska-li-nikolenko-lm-pedagogichnij-menedzhment-u-rozvitku-integralnoi-kompetentnosti-majbutnih-fahivciv.html>

4. Нічуговська Л.І. Педагогічний менеджмент у формуванні творчого потенціалу майбутніх соціальних педагогів в умовах магістратури. Вісник ЧНУ, серія «Педагогічні науки», 2019. №3, с.101-107. URL: <http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/download/3492/3796>

5. Нічуговська Л.І. Структурно-функціональна модель формування життєтворчої компетентності здобувача освіти. Науковий журнал «Молодий вчений», №8, 1 (84,1) серпень 2020. С. 69-73. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/8.1/16.pdf>

6. Репозиторій ДНУ ім. Олеся Гончара. URL: <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>

7. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи: зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ–Львів–Бережани–Гомель, 2019. Вип. 4: в 2-х томах. Т. 1. 306 с. URL: http://npucenter.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/08/Zbirnyk_LNNCPO-4-1.pdf